

Hoofdstuk 6 - Rechten en plichten

(Waar gesproken wordt over Bureau Jeugdzorg Limburg kan gecertificeerde instelling worden gelezen).

Pleegouders zorgen 24 uur per dag voor hun pleegkind(eren). Vaak gaat dit zonder complicaties, maar soms zijn er situaties waarbij u als pleegouder(s) graag wilt weten wat uw rechten en plichten zijn. Wij hebben die rechten en plichten voor u geïnventariseerd. De rechten en plichten die uw pleegkind heeft, zijn eveneens opgenomen.

De status van pleegouders

Een pleegouder is iemand die de opvoeding en verzorging van een jeugdige op zich neemt als behorende tot zijn gezin, terwijl de jeugdige geen eigen kind is. Pleegouders zijn geen cliënt (hulpvrager), maar (vrijwillig) medewerkers, ofwel partners in de zorg c.q. ketenpartners van de zorgaanbieder (XONAR).

PleegOuderRaad (POR)

Pleegouders kunnen zich verenigen in de PleegOuderRaad (POR). Afspraken die gemaakt worden met XONAR over inspraak en invloed worden opgenomen in een reglement.

De positie van pleegouderraden is in de wet verankerd, waardoor pleegouders zich ten opzichte van de pleegzorgorganisaties kunnen laten vertegenwoordigen. Een pleegouderraad behartigt uitsluitend de collectieve belangen van pleegouders. Aan pleegouderraden worden diverse medezeggenschapsbevoegdheden toegekend, zoals informatierecht, adviesrecht en instemmingsrecht. Er is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de regelgeving rond de ondernemingsraad.

Cliëntenraad XONAR

In de cliëntenraad zitten ouders/verzorgers van kinderen en jongeren die van XONAR zorg ontvangen. In overleg is het mogelijk dat een vertegenwoordiger van een cliënt (pleegkind), die zijn belangen niet zelf kan behartigen, deelneemt aan een cliëntenraad.

Jongerenraad XONAR

Jongeren kunnen vanaf 12 jaar lid worden van de jongerenraad. Pleegkinderen zijn van harte welkom in de Jongerenraad.

6.1 Plichten van pleegouders

6.1.1 Algemeen

Een pleegouder biedt slechts verzorging en opvoeding aan een pleegkind indien de betrokken aanbieders van pleegzorg hebben vastgesteld dat de pleegouder(s), gelet op zijn opvoedingsmogelijkheden, de leeftijd en de problematiek van het pleegkind, de samenstelling van het gezin en de verwachte duur, geschikt is voor de verzorging en opvoeding van het pleegkind. De pleegouder is niet de ouder van het pleegkind en mag niet als professioneel werker aan een pleegkind verbonden zijn. XONAR draagt richting de ouders de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en verzorging van hun kind, niet de pleegouders.

6.1.2 Aantal pleegkinderen

Meerdere pleegkinderen verzorgen en opvoeden is mogelijk, wanneer XONAR het aannemelijk acht dat een extra plaatsing in uw pleeggezin verantwoord is. Tijdens een gesprek wordt o.a. afgewogen of er een verhoogd risico bestaat dat kinderen tekort komen in aandacht en beschikbaarheid van pleegouders.

6.1.3 Leeftijd

Om pleegouder te kunnen worden geldt een minimumleeftijd van 21 jaar. Om als pleegouder goed te kunnen functioneren, moet er sprake zijn van een opvoedkundige relatie tussen u en uw pleegkind. Om deze opvoedingstaak vorm te kunnen geven is het van belang dat u over voldoende levenswijsheid beschikt. Voor het zijn van een pleegouder geldt geen maximumleeftijd. Wel wordt bij langdurende plaatsingen uitgegaan van een 'logische' leeftijdsverhouding. Een baby zal bijvoorbeeld doorgaans niet langdurend bij een 60-jarige pleegouder geplaatst worden, tenzij het een netwerkgrootouderplaatsing betreft.

6.1.4 Verklaring van geen bezwaar

Bij uw aanmelding als aspirant pleegouder vraagt XONAR om uw toestemming om een 'verklaring van geen bezwaar' aan te vragen bij de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad voor de Kinderbescherming gaat in het justitieel documentatieregister kijken of u een strafblad heeft. Zonder deze verklaring mag XONAR geen pleegkind bij u plaatsen. Ook alle personen vanaf 12 jaar die in uw gezin wonen, moeten deze toestemming geven. Zodra er nieuwe personen in uw gezin komen wonen, moet ook voor hen een verklaring worden aangevraagd. Aals u twee jaar geen pleegouder bent geweest moet er opnieuw een verklaring worden aangevraagd.

Het is mogelijk dat de Raad voor de Kinderbescherming u uitnodigt voor een gesprek indien daar redenen voor zijn. Indien de Raad geen verklaring afgeeft, kunt u zich voor bezwaar wenden tot de onafhankelijke klachtencommissie van de Raden voor de Kinderbescherming.

Pleegzorgorganisaties vragen de aspirant pleegouder(s) één of meerdere referenties op te geven, bijvoorbeeld familieleden of een werkgever. Referenties worden opgevraagd om een breder beeld te verkrijgen van de aspirant pleegouder, diens situatie en omgeving.

6.1.5 Medische Verklaring

Als u pleegouder wilt worden, wordt u gevraagd of u onder medische begeleiding staat van een specialist of arts. Indien de gezinsonderzoeker twijfelt of de medische (zowel lichamelijke als psychische) klachten een belemmering voor pleegzorg zouden kunnen zijn, kan advies van een arts gevraagd worden.

6.1.6 Deelname voorbereidingsprogramma

Om u voor te bereiden op uw taken als bestandspleegouder(s), volgt u een voorbereidingsprogramma. Netwerkpleegouders worden gedurende de startfase (eerste 13 weken) gescreend volgens het Kwaliteitskader Voorbereiding en Screening aspirant-pleegouders en gaan na deze fase al dan niet een samenwerkingsrelatie aan met de instelling. Naast de verplichte scholing kunt u facultatieve cursussen volgen.

6.1.7 Begeleiding

Als u pleegouder wordt, neemt u een zware taak op zich waarin u wordt begeleid en ondersteund door uw pleegzorgwerker. U bent verplicht de begeleiding van XONAR te aanvaarden als u een pleegkind opvoedt. Een pleegouder biedt ondersteuning bij de uitvoering van het hulpverleningsplan en aanvaardt de begeleiding door de aanbieder van pleegzorg. Jaarlijks wordt de samenwerking met de pleegzorgwerker geëvalueerd en worden er al dan niet nieuwe doelen voor de ondersteuning geformuleerd in het jaarlijkse evaluatieverslag begeleidingsplan pleegouders. Indien er problemen zijn in de samenwerking tussen u en uw pleegzorgwerker is overleg mogelijk met de (eind)verantwoordelijke.

6.1.8 Pleegcontract

Het pleegcontract bevat in ieder geval afspraken over de wijze waarop de verzorging en opvoeding van de desbetreffende jeugdige door de pleegouder(s) uitgevoerd dient te worden en de begeleiding die zij hierin ontvangen van XONAR. De afspraken over de begeleiding van een pleegoudervoogd beperken zich tot één begeleidingsgesprek per jaar, tenzij XONAR of uzelf verzoekt om meer begeleiding.

Voor elk pleegkind dat bij u wordt geplaatst, worden de afspraken met XONAR vastgelegd in het pleegcontract. In het pleegcontract worden onder anderen de rechten en plichten voor pleegouders beschreven. XONAR mag het pleegcontract alleen na overleg met u tussentijds opzeggen als dit in het belang is van uw pleegkind.

U kunt het pleegcontract alleen (schriftelijk) opzeggen als XONAR nalatig is in de uitvoering van zijn verplichtingen die staan beschreven in het contract. U dient uw XONAR de tijd te geven om een vervangend gezin te vinden voor uw pleegkind.

Als XONAR ernstige vermoedens heeft dat u uw pleegkind in strijd met het hulpverleningsplan opvoedt of vermoedt dat het verblijf van uw pleegkind in uw gezin schadelijk is voor de ontwikkeling van het pleegkind, kan XONAR het contract direct eenzijdig beëindigen. Alleen wanneer een kind wordt geïndiceerd voor plaatsing in uw pleeggezin is er sprake van pleegzorg.

Een pleegoudervoogd heeft recht op pleegvergoeding. Deze vergoeding stopt in principe wanneer het kind 18 jaar wordt. Pleegoudervoogden moeten daarom XONAR de mogelijkheid bieden om te controleren of het pleegkind nog steeds bij hen woont.

6.1.9 Stabiele thuissituatie

De komst van een pleegkind brengt veel veranderingen met zich mee. Het is daarom belangrijk dat uw thuissituatie stabiel is. Wanneer bijvoorbeeld een verhuizing, echtscheiding, ernstige ziekten of (aankomende) zwangerschap uw volledige aandacht vraagt, wordt geadviseerd de plaatsing van een pleegkind uit te stellen tot de situatie gestabiliseerd is.

6.1.10 Tijdelijke plaatsing

De plaatsing van een pleegkind in uw gezin is in principe van tijdelijke aard. Het doel van pleegzorg is namelijk dat uw pleegkind uiteindelijk weer thuis gaat wonen. Omdat dit niet altijd mogelijk is, zijn er twee hulpverleningsvarianten ontwikkeld:

1. De hulpverleningsvariant: hierbij wordt intensief samengewerkt aan de verbetering van het thuisklimaat. Zodra de situatie het toelaat gaat uw pleegkind terug naar huis.
2. De opvoedingsvariant: uw pleegkind zal in uw gezin opgroeien en zijn ouders zullen de opvoedingstaken aan u overlaten.

Beide varianten vragen om een verschillende invulling en houding ten opzichte van de plaatsing.

Soms is het voor een kind veiliger dat de ouders niet weten waar het kind verblijft. Er wordt dan gekozen voor een geheime plaatsing. Deze mag maximaal 6 weken duren. Om er zeker van te zijn dat de ouders het woonadres niet kunnen traceren via de gemeentelijke administratie is het aan te raden om bij de gemeente het adres van bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg Limburg of XONAR op te geven als het verblijfsadres van uw pleegkind.

6.1.11 Respect voor ouders

U dient als pleegouder(s) te handelen met respect voor de ouders van uw pleegkind. U moet de ouders de mogelijkheid bieden een plek in het leven van hun kind te behouden.

Als uw pleegkind geplaatst is met de hulpverleningsvariant, wordt er van u verwacht dat u intensief meewerkt aan de terugplaatsing, maar als uw pleegkind geplaatst is met de opvoedingsvariant helpt u de ouders (door uw houding) om de veranderde rol van ouder te accepteren en vorm te geven.

Uw pleegzorgwerker, de (gezins-)voogd of de verwijzer bewaken dit proces en sturen het bij als dat nodig is.

Indien u een pleegkind opvoedt met een andere etnische achtergrond, dient u hier respectvol mee om te gaan. Ouders met gezag zijn vrij om te bepalen waar hun kind verblijft. Aals het kind onder toezicht is gesteld kan de jeugdzorgorganisatie een uithuisplaatsing indiceren. De rechter bepaalt of hij hiervoor een machtiging afgeeft.

6.1.12 Geheimhoudingsplicht

De privacybescherming van uw pleegkind en zijn ouders worden beschreven in de privacyregeling van uw pleegzorgorganisatie. Uw pleegkind is cliënt van XONAR, evenals zijn wettelijk vertegenwoordiger(s). Als pleegouder(s) heeft u niet het gezag over uw pleegkind (een uitzondering

hierop zijn de pleegoudervoogden) en bent u geen ‘beroepsmatig’ medewerker. U heeft zonder toestemming geen recht op inzage in de dossiers van uw pleegkind of zijn ouders. U bent op grond van uw pleegcontract tot geheimhouding van verkregen informatie over uw pleegkind en zijn ouders verplicht. Ouders hebben zonder uw toestemming geen recht op inzage in het pleegouderdossier.

6.1.13 Leerplicht

De leerplichtwet verplicht de wettelijk vertegenwoordiger(s) van uw pleegkind (ouder, gecertificeerde-instelling of pleegoudervoogd) én degene die met de feitelijke verzorging is belast (pleegouder), ervoor te zorgen dat de jongere als leerling van een school is ingeschreven en naar school gaat. Dus ook u als pleegouder bent hiervoor verantwoordelijk, tenzij u kunt aantonen dat u niet verantwoordelijk kunt worden geacht. Vanaf twaalf jaar is uw pleegkind hier ook medeverantwoordelijk voor en wordt hij persoonlijk vervolgd als het verzuim grotendeels aan hemzelf is toe te rekenen.

Ook als uw pleegkind een niet-Nederlandse nationaliteit heeft, asielzoeker is in de leerplichtige leeftijd of illegaal in Nederland verblijft, moet hij verplicht naar school.

6.2 Rechten van pleegouders

6.2.1 Algemeen

Begeleiding

U heeft recht op begeleiding van XONAR. Hiervoor krijgt u een ‘eigen’ pleezorgwerker toegewezen.

De (gezins-)voogd/gecertificeerde instelling is verantwoordelijk voor het schrijven van het indicatiebesluit en het (evalueren van het) cliënt plan en ziet toe op de uitvoering daarvan. Uw pleezorgwerker stelt aan de hand van het indicatiebesluit het cliënt plan op voor uw pleegkind. In geval van een vrijwillige plaatsing is de gemeente verantwoordelijk om een beschikking (indicatie) hiervoor af te geven.

Aanwijzing

Een aanwijzing is een opdracht die uw pleegkind of zijn ouders krijgen van de (gezins-)voogd en die zij moeten opvolgen. Deze opdracht is bedoeld om de kansen op een goede ontwikkeling van uw pleegkind te verbeteren. Pleegouders kunnen geen aanwijzing krijgen van de (gezins-)voogd. U moet wel meewerken aan de uitvoerbaarheid van de aanwijzing van uw pleegkind.

Respect voor Pleegouders

U dient met respect bejegend te worden door XONAR, Jeugdzorginstelling, uw pleegkind en zijn ouders. De ouders moeten u de ruimte geven om uw pleegkind te verzorgen en op te voeden. Uw pleezorgwerker en de verwijzer bewaken dit proces en sturen het waar nodig bij. Er dient eveneens rekening gehouden te worden met uw agenda, normen en waarden.

6.2.2 Inspraakrecht

Zorgteam

In een zorgteam komen alle belanghebbenden rondom een pleegkind samen. Middels deelname aan het zorgteam heeft u inspraak in de uitvoering van het hulpverleningsplan voor uw pleegkind.

6.2.3 Financieel

Pleegvergoeding

U ontvangt voor de verzorging en opvoeding van uw pleegkind geen salaris, omdat Pleegzorg geen arbeid is. Als tegemoetkoming in de kosten voor de opvoeding en verzorging van uw pleegkind ontvangt u een pleegvergoeding. De belangrijkste voorwaarde voor het ontvangen van de pleegvergoeding is dat uw pleegkind daadwerkelijk in uw gezin wordt verzorgd en opgevoegd op basis van een pleegcontract. U heeft recht op deze vergoeding zodra de verwijzer uw pleegkind formeel heeft aangemeld voor plaatsing in uw pleeggezin, ook wanneer u (nog) niet formeel geaccepteerd bent als (netwerk)pleeggezin. In diverse situaties kunt u ook in aanmerking komen voor

extra toeslagen. Indien uw pleegkind al (vaak het geval bij netwerkplaatsingen) in uw gezin woont, terwijl het pleegkind nog niet is aangemeld, heeft u geen recht op de pleegvergoeding.

Onderhoudsplicht

Ouders hebben de plicht hun kinderen te onderhouden.

De staat is onderhoudsplichtig voor alle kinderen waarvan de ouders dit niet meer mogen of kunnen.

De staat delegeert de uitvoering van de zorg naar de pleezorgorganisaties.

Pleegouders hebben nooit een onderhoudsverplichting ten opzichte van hun pleegkind. U ontvangt een pleegvergoeding en eventueel toeslag om uw pleegkind te onderhouden.

Een pleegoudervoogd is niet verplicht om zijn pleegkind te onderhouden en heeft geen recht op vruchten van het vermogen van zijn pleegkind. De pleegoudervoogd moet zijn pleegkind verzorgen en opvoeden 'overeenkomstig zijn vermogen'. De pleegvergoeding die een pleegoudervoogd ontvangt, is volledig bestemd voor de opvoeding en verzorging van het pleegkind.

Kinderbijslag

Zowel de kinderbijslag als de pleegvergoeding zijn een tegemoetkoming in de kosten voor de opvoeding en verzorging ten behoeve van pleegkinderen. De pleegvergoeding en kinderbijslag worden niet allebei uitgekeerd. Als u de pleegvergoeding ontvangt, vervalt automatisch het recht op kinderbijslag voor uw pleegkind.

De ouders van uw pleegkind kunnen kinderbijslag ontvangen. Ook als u de pleegvergoeding ontvangt. Zij hebben, ondanks de uithuisplaatsing, recht op kinderbijslag als zij aan de voorwaarden hiervoor voldoen.

6.2.4 Informatierecht

U heeft het recht om zo snel mogelijk te weten (het liefst bij aanvang van de plaatsing) welke pleezorgvariant van toepassing is op de plaatsing (de hulpverleningsvariant of de opvoedingsvariant) zodat u weet waar u aan toe bent.

Zodra bekend is dat een pleegkind (mogelijk) bij u komt wonen, is uw pleezorgwerker verplicht u te informeren over de globale redenen van de uithuisplaatsing. Hierbij kunt u denken aan:

- Het identificeren van de gegevens van de jeugdige (naam, adres, woonplaats, geboortedatum en geslacht);
- De achtergrond van de jeugdige;
- De reden van de uithuisplaatsing;
- De medische gegevens van de jeugdige;
- De gegevens omtrent de dagbesteding van de jeugdige.

Een plaatsing start vaak als hulpverleningsvariant, maar kan gedurende de plaatsing veranderen in de opvoedingsvariant. De (gezins-)voogd/verwijzer dient het omslagpunt duidelijk aan te geven (opvoedingsbesluit) en daarmee ook de vorm van de eventuele kinderbeschermingsmaatregel opnieuw te bepalen.

Afstammingsinformatie

Om een weloverwogen keuze te maken voor de plaatsing van een pleegkind of om uw geplaatste pleegkind goed te kunnen ondersteunen, heeft u als pleegouder achtergrondinformatie nodig.

Relevante informatie over eventuele (familie-)ziektes, een mogelijke ontwikkelingsachterstand of behandeling van uw pleegkind, is met toestemming van ouders, te bevragen bij de Gemeente of bij Bureau Jeugdzorg Limburg. U heeft alleen recht op de informatie die u nodig heeft in het belang van de juiste opvoeding van uw pleegkind. De Gemeente of de gecertificeerde instelling bepaalt welke informatie dat is. Als er een onderzoek is geweest heeft de Raad voor de Kinderbescherming met de ouders van uw pleegkind contact gehad voor de uithuisplaatsing en is alle belangrijke informatie in kaart gebracht.

Informatie hulpverleningsplan/cliënt plan

Omdat u uw pleegkind verzorgt en opvoedt aan de hand van een hulpverleningsplan/cliënt plan, moet u ook de beschikking hebben over informatie uit het hulpverleningsplan/cliënt plan. U dient alle informatie te krijgen die nodig is om uw pleegkind op te voeden. XONAR mag geen zaken aan u ter beschikking stellen die de persoonlijke levenssfeer van een ander (bijvoorbeeld de ouder) kunnen schaden.

Informatie vervolgplaatsing

Pleegouders hebben geen automatisch recht op informatie via derden over hun doorgeplaatste pleegkind. De ouders, (gezins-)voogd/verwijzers of pleegzorgwerker hoeven na de overplaatsing geen informatie te verstrekken aan pleegouders. U en uw pleegkind mogen wel contact houden met elkaar (zie hiervoor ook de rechten van pleegkinderen verder in dit hoofdstuk).

Als u langer dan één jaar voor uw pleegkind hebt gezorgd, heeft u als 'belanghebbende', recht om te weten waar uw pleegkind heen gaat en wanneer hij terug- of doorgeplaatst wordt. Uw pleegzorgwerker kan u hierover informeren (zie hiervoor einde plaatsing en nazorg).

6.2.5 Bescherming van persoonsgegevens

Er worden bij XONAR twee digitale dossiers gevormd, het pleegouderdossier en het kind-dossier. Om persoonsgegevens correct te verwerken en te beschermen tegen misbruik, moeten de dossiers over u en uw pleegkind voldoen aan een aantal criteria:

1. Het dossier moet systematisch geordend en opgebouwd zijn;
2. De inhoud van het dossier moet in begrijpelijke taal geschreven zijn en de teksten moeten gebaseerd zijn op feiten;
3. Als het gaat om meningen en veronderstellingen moet duidelijk worden aangegeven van die deze afkomstig zijn;
4. De voortgang van het hulpverleningsproces moet worden vastgelegd, evenals de doelen en middelen;

Informatieverstrekking aan ouders

Pleegouders hoeven de ouders van hun pleegkind geen informatie te verstrekken over het pleegkind. Zij moeten wel via de pleegzorgwerker informatie uitwisselen met de (gezins-)voogd/verwijzer. Deze is wel verplicht de ouders te informeren. Waar mogelijk informeren pleegouders de ouders van hun pleegkind rechtstreeks.

Inzagerecht

Naast het recht op informatie, waarbij de hulpverleners en/of ouders afwegen welke informatie relevant is voor het opvoedproces, bestaat er ook het recht op inzage in dossiers.

Inzage door hulpverleners

Uw pleegzorgwerker hoeft geen toestemming van uw pleegkind te hebben om de gegevens beroepsmatig in te zien. Hulpverleners hebben geheimhoudingsplicht en mogen geen informatie verstrekken over uw pleegkind en zijn ouders zonder hun uitdrukkelijke toestemming. Voor de opvang van uw pleegkind kan het van belang zijn dat bepaalde gegevens aan u worden versterkt, ook zonder toestemming van uw pleegkind. Dit is ter afweging van de hulpverlener (pleegzorgwerker, (gezins-)voogd of de verwijzer). Deze weegt af welke informatie, volgens hem, voor u nodig is om uw pleegkind goed op te kunnen vangen. Informatieverstrekking over uw pleegkind is meestal noodzakelijker dan verstrekking van informatie over zijn ouders.

Persoonlijke werkaantekeningen van uw pleegzorgwerker mogen niet in het dossier worden bewaard. Na opname van het officieel rapport moeten de aantekeningen worden vernietigd.

Inzage door pleegouders van kind-dossier

Van de kinderen die voor Pleegzorg worden aangemeld worden de gegevens vastgelegd in een kind-dossier. Hierin staan de persoonlijke gegevens van uw pleegkind, zijn ouders en het hulpverleningsplan. Pleegouders hebben geen inzagerecht in het dossier van hun pleegkind. Als uw

pleegkind nog geen 12 jaar is, kunnen zijn ouders met gezag namens hem toestemming geven voor het openbaar maken van zijn gegevens.

Uw pleegkind mag vanaf 12 jaar zelf toestemming geven, tenzij hij 'niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake'. In dat geval moeten de ouders met gezag toestemming geven. U heeft recht op inzage en afschrift van de processtukken die uw pleegkind betreffen zodra u als 'belanghebbende' wordt aangemerkt. U kunt de rechter vragen u als 'belanghebbende' aan te merken.

Bij een OTS-plaatsing mag de (gezins-)voogd geen toestemming geven voor inzage door pleegouders. Wel kan hij bemiddelen in de richting van de ouder met gezag of een aanwijzing op dit punt geven aan de ouder met gezag. Bij een voogdijplaatsing kunt u zich tot Bureau Jeugdzorg Limburg wenden om toestemming te krijgen voor de inzage.

U heeft altijd inzage in de informatie in het kind-dossier die over uzelf gaat of die u zelf heeft verstrekt. U heeft geheimhoudingsplicht aangaande alle aan u verstrekte gegevens over uw pleegkind en zijn ouders. Het is de bedoeling dat u alle privégegevens van uw pleegkind (met name het pleegcontract en de hulpverleningsplannen) bewaart in een af te sluiten kast. U mag derden geen inzage geven in dit dossier.

Pleegouderdossier

XONAR legt verschillende gegevens over u als (aspirant) pleeggezin vast in een pleegouderdossier. Het dossier bevat gegevens over uw personalia (bijvoorbeeld naam, adres, woonplaats, en rekeningnummer) en de justitiële verklaring. Tevens worden de verslagen van bijvoorbeeld de voorbereiding, het pleegcontract, het Begeleidingsplan pleegouders, de gezinsverslagen, de correspondentie en welke pleegkinderen u opvangt c.q. hebt opgevangen bewaard in uw dossier. Deze gegevens zijn strikt vertrouwelijk.

Met de aanmelding bij uw pleegzorgorganisatie wordt u geacht toestemming te hebben gegeven voor het vastleggen van die gegevens. U heeft recht op inzage in en/of een afschrift van uw pleeggezindossier. Dit kunt u via uw pleegzorgwerker opvragen. Hetzelfde geldt voor een correctie of vernietiging van de dossiergegevens. U ontvangt automatisch een kopie van uw pleegcontract, de algemene voorwaarden en van het Begeleidingsplan pleegouders.

XONAR heeft geheimhoudingsplicht. Zonder uw toestemming mogen zij geen gegevens op uw naam aan anderen dan de direct betrokken pleegzorgwerkers of hulpverleners verstrekken.

Inzage door ouders

De ouders met gezag hebben recht op inzage in de dossiers van hun minderjarige kind, maar zij hebben geen recht op inzage in uw gegevens. De informatie in het dossier die specifiek over de pleegouders gaat, wordt voor de ouders afgeschermd om de privacy van de pleegouders te waarborgen. Inzage door ouders in dossierstukken waarin u vernoemd staat, kan alleen via de pleegzorgwerker of diens leidinggevende en na overleg met u. Wanneer iemand informatie over u opvraagt, dient u hiervan op de hoogte te worden gebracht.

De gegevens over uw woonadres staan op bijna alle officiële documenten over uw pleegkind, ook wanneer het een 'geheime' plaatsing betreft. Ouders hebben er recht op om te weten waar hun kind verblijft en kunnen het dossier van hun kind opvragen of inzien, zolang uw pleegkind jonger is dan 16 jaar. Ouders kunnen de rechter verzoeken de geheimhouding op te heffen. Meestal kan de rechter niet anders dan dit toewijzen, omdat er geen wettelijke gronden bestaan voor 'geheime' plaatsingen.

Correctierecht, aanvulling- en verwijderingsrecht

U, uw pleegkind (12+) en zijn ouders hebben het recht om feitelijke onjuistheden te laten corrigeren. De herkomst van de gegevens moet altijd duidelijk zijn. Wanneer gegevens onjuist, onvolledig of niet ter zake doende zijn, moet de (gezins-)voogd of de pleegzorgwerker de gegevens corrigeren in het oorspronkelijke dossier.

U kunt aan uw pleegzorgwerker of de (gezins-)voogd verzoeken om gegevens te wijzigen, te verbeteren, aan te vullen of af te schermen. De hulpverlener besluit en motiveert of deze gegevens in het oorspronkelijke dossier gewijzigd moeten worden. Uw aanmerkingen moeten altijd toegevoegd

worden in een bijlage bij het dossier, ook wanneer het dossier niet gewijzigd wordt, omdat het geen feitelijke onjuistheden betreft.

Vernietiging

Als de samenwerking met uw pleeggezin is beëindigd, worden het pleeggezindossier en het kind-dossier 15 jaar bewaard. Daarna wordt alles vernietigd (zie hiervoor het privacyreglement).

Gebruik van audiovisuele middelen

Het kan nodig zijn om uw pleeggezin te filmen. Hiervoor is vooraf toestemming nodig van uzelf, uw eigen 12+ kinderen, het pleegkind of zijn wettelijk vertegenwoordiger(s). Afspraken betreffende het gebruik van audiovisuele middelen worden in het kind-dossier opgenomen. De opnames moeten worden gewist bij het beëindigen van de behandeling.

U en de wettelijk vertegenwoordiger(s) van uw pleegkind kunnen de voor de vervaardiging of de bewaring van opnames verleende toestemming te allen tijde intrekken, zowel schriftelijk als mondeling.

6.2.6 Recht op omgang

Omgangsrecht

Zie hiervoor de rechten van het pleegkind verder in dit hoofdstuk.

Bezoekregeling met ouders

Als de (gezins-)voogd/verwijzer bij het bepalen van de bezoekregeling geen of te weinig rekening houdt met uw gezinssituatie, kunt u de kinderrechter vragen te bemiddelen in dit conflict. Uw mogelijkheden en uw recht op family life dienen gerespecteerd te worden.

Ex-pleegouders

Nadat uw pleegkind bij u vertrokken is, kunt u contact met uw pleegkind onderhouden als u dit beiden wenst. U kunt hierover afspraken maken met de ouders of (gezins-)voogd.

Als de ouders of (gezins-)voogd van uw minderjarige ex-pleegkind bezwaar maken, kunt u de rechter verzoeken om een omgangregeling vast te stellen. Hiervoor moet u wel een advocaat in de arm nemen. De voorwaarde hiervoor is dat u minimaal één jaar voor uw pleegkind heeft gezorgd of dat er sprake was van een perspectiefbiedende plaatsing. Ook als de afspraken over de omgang tussen u en uw pleegkind niet nageleefd worden, kunt u, samen met uw pleegkind, via een advocaat een verzoek indienen bij de rechter tot vaststelling van een omgangsregeling.

De rechter kan een omgangverzoek ‘niet ontvankelijk’ verklaren als hij van oordeel is dat er geen sprake meer is van een nauwe persoonlijke betrekking tussen u en uw pleegkind.

Als het verzoek wel ontvankelijk is, kan de rechter het afwijzen indien het belang van het kind zich tegen toewijzing verzet of als het kind vanaf twaalf jaar er zelf bezwaar tegen heeft.

6.2.7. Wet herziening Kinderbeschermingsmaatregelen

Deze wet is in werking getreden op 1 januari 2015. In grote lijnen wijzigt de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen het jeugdbeschermingsrecht in het Burgerlijk Wetboek.

Wat betekent deze wet voor Pleegzorg?

Jeugdbescherming en het belang van de jeugdige

Soms lijkt er in de jeugdbescherming sprake te zijn van conflicterende belangen. Aan de ene kant zijn er de belangen van de ouders die de plicht en het recht hebben om hun kinderen op hun eigen manier te verzorgen en op te voeden. Aan de andere kant heeft de overheid, in het belang van de jeugdige, de plicht om in te grijpen als de verzorging en opvoeding niet voldoet aan bepaalde minimumvoorwaarden voor een voorspoedige ontwikkeling van de jeugdige.

Door de vaak complexe gezinssituaties in de jeugdbescherming is het niet altijd eenvoudig om tot een goede beslissing te komen. Wel staat vast dat, welke afweging ook gemaakt moet worden, bij alle

beslissingen het belang van de jeugdige de eerste overweging moet zijn. De Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen zet, meer dan nu het geval is, het recht van een jeugdige op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid centraal. Verder moet deze wet knelpunten in de kinderbeschermings-wetgeving wegnemen waardoor kinderen zo optimaal als mogelijk beschermd kunnen worden.

Positie van pleegouders

Bij de uitvoering van de jeugdbescherming (ondertoezichtstelling en voogdij) is er, wanneer er sprake is van een uithuisplaatsing, vaak een belangrijke taak weggelegd voor pleegouders. Jeugdigen worden immers bij voorkeur in een pleeggezin geplaatst als zij voor korte of langere tijd niet bij hun ouders kunnen wonen. Er zijn kanttekeningen bij de huidige rechten en de positie van pleegouders bij de uitvoering van deze belangrijke taak. De wijziging van de kinderbeschermings-wetgeving kent daarom ook een aantal wijzigingen met betrekking tot de positie van pleegouders.

De belangrijkste onderdelen van de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen voor Pleegzorg:

1. Aanvulling op blokkaderecht voor pleegouders bij ondertoezichtstelling

Pleegouders hebben al blokkaderecht bij een vrijwillige pleegzorgplaatsing en wanneer de voogdij over hun pleegkind bij een jeugdzorginstelling ligt. Wanneer een jeugdige bij een vrijwillige plaatsing langer dan één jaar bij pleegouders woont, kunnen pleegouders gebruik maken van het blokkaderecht. Dit betekent dat een ouder aan de pleegouder(s) toestemming moet vragen om de jeugdige weer zelf te mogen verzorgen. Als de pleegouder(s) hier niet mee instemmen, dan moet de ouder aan de rechtbank toestemming vragen. Zolang er geen toestemming is, kunnen de ouders de jeugdige niet uit het pleeggezin halen.

Pleegouders kunnen ook gebruik maken van het blokkaderecht als een jeugdzorginstelling de voogdij heeft over de jeugdige (als een kind langer dan één jaar bij pleegouders woont). Het blokkaderecht geldt niet bij een ondertoezichtstelling.

In 2015 is de positie van pleegouders in het geval van een ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing veranderd. In deze situaties moet de jeugdzorginstelling verplicht toestemming vragen aan de rechter voor de beëindiging van een plaatsing in het pleeggezin. De plaatsing moet dan ten minste één jaar hebben geduurd. In die termijn van één jaar telt ook de eventuele verblijfsduur vóór de ondertoezichtstelling mee (als een jeugdige al voor de ondertoezichtstelling bij deze pleegouder(s) woonde).

2. Pleegouders als ‘belanghebbenden’

Pleegouders die ten minste één jaar een jeugdige als behorende tot hun gezin hebben verzorgd en opgevoegd, worden automatisch aangemerkt als ‘belanghebbende’. Dit houdt in dat zij een wettelijk spreekrecht hebben in procedures bij de rechter.

3. Geschillenregeling

Verzoek tot ondertoezichtstelling door pleegouders

Het uitgangspunt in de wetgeving is dat de Raad voor de Kinderbescherming een verzoek tot ondertoezichtstelling indient. Daarnaast is het Openbaar Ministerie (OM) hiertoe bevoegd. Indien de Raad voor de Kinderbescherming niet van plan is een dergelijk verzoek in te dienen, kan ook een pleegouder, die de jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, een dergelijk verzoek indienen.

Verzoek tot verlenging ondertoezichtstelling pleegouders

Indien de gecertificeerde instelling geen verzoek tot verlenging van de ondertoezichtstelling indient, is de pleegouder die de jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, bevoegd tot het doen van een dergelijk verzoek.

Verzoek tot beëindiging of wijziging uithuisplaatsing door pleegouders

Een pleegouder, die de jeugdige als behorende tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, kan wanneer de omstandigheden wijzigen de gecertificeerde instelling verzoeken om:

- a. De uithuisplaatsing te beëindigen;
- b. De duur ervan te verkorten;

c. Af te zien van een wijziging van de verblijfplaats van de minderjarige;
Op verzoek van de pleegouder kan de rechter de machtiging geheel of gedeeltelijk intrekken of de duur ervan verkorten.

Verzoek gezag beëindigende maatregel door pleegouders

Pleegouders die ten minste één jaar voor een jeugdige zorgen, kunnen een verzoek tot een gezag beëindigende maatregel indienen bij de rechter. Dit kan alleen indien de Raad voor de Kinderbescherming niet overtuigd is dat een gezag beëindigende maatregel nodig is, omdat de ondertoezichtstelling met uithuisplaatsing bij de pleegouders voldoende waarborging biedt voor het onbedreigd opgroeien van de jeugdige.

Verrichten rechtshandeling ten behoeve van het pleegkind

De rechter kan bij een ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing bepalen dat het gezag gedeeltelijk wordt uitgeoefend door de gecertificeerde instelling. Hierbij gaat het om de aanmelding bij een school, het geven van toestemming voor een medische handeling en het doen van een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning. Deze onderdelen van het gezag kunnen formeel niet naar pleegouders worden overgeheveld. De gecertificeerde instelling kan de pleegouders wel machtigen om het gezag namens hen uit te oefenen. De gecertificeerde instelling machtigt in die gevallen de pleegouders om bepaalde rechtshandelingen ten behoeve van de jeugdige zelfstandig te verrichten. Deze machtiging kan door de gecertificeerde instelling te allen tijde worden ingetrokken.

Gezag beëindigende maatregel vervangt ontheffing en ontzetting

De ontheffing en ontzetting van het ouderlijk gezag verdwijnen en maken plaats voor de gezag beëindigende maatregel. De grond voor deze nieuwe maatregel is in de eerste plaats dat de jeugdige zodanig opgroeit dat zijn ontwikkeling ernstig wordt bedreigd en de ouder niet in staat is de verantwoordelijkheid te dragen voor de opvoeding en verzorging binnen een voor de jeugdige aanvaardbaar termijn. In de tweede plaats is misbruik van het gezag grond voor de gezag beëindigende maatregel. De voorwaarde voor gezag beëindiging is dus niet dat de jeugdige bepaalde tijd onder toezicht heeft gestaan. Dit laatste is nu de meest gebruikte grond voor een gedwongen ontheffing.

Pleegzorgorganisatie als informant

Een pleegzorgorganisatie kan de griffier van de rechtbank vragen om als informant aangemerkt te worden om zo haar zienswijze in een casus kenbaar te maken.

Bron: <http://www.nji.nl/nl/Pleeggezin-Beleid/Wet-Herziening-kinderbeschermingsmaatregelen>

6.3. Plichten van Pleegkinderen

6.3.1 Leerplicht

Zoals u bij de plichten van pleegouders heeft kunnen lezen, verplicht de leerplichtwet de wettelijk vertegenwoordiger(s) van uw pleegkind (ouder(s), gecertificeerde-instelling of pleegoudervoogd) én degene die met de feitelijke verzorging is belast (pleegouder) ervoor te zorgen dat de jongere als leerling van een school is ingeschreven en naar school gaat. Dus ook u, als pleegouder, bent hiervoor verantwoordelijk tenzij u kunt aantonen dat u niet verantwoordelijk kunt worden geacht. Vanaf twaalf jaar is uw pleegkind hier medeverantwoordelijk voor en wordt hij persoonlijk vervolgd als het verzuim grotendeels aan hemzelf is toe te rekenen.

Kwalificatieplicht

Als uw minderjarige pleegkind de volledige leerplicht heeft afgerond, maar geen startkwalificatie heeft (diploma op MBO-2-niveau of hoger, HAVO of VWO), dan heeft hij een kwalificatieplicht. Tijdens de kwalificatieplicht moet uw pleegkind elke dag naar school of kiezen voor de combinatie van leren en werken. (Pleeg)kinderen in het praktijkonderwijs, zeer moeilijk lerende kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen zijn vrijgesteld van de kwalificatieplicht. Spijbelen is strafbaar!

6.3.2 Legitimatieplicht

Vanaf het 12^e jaar is elke inwoner van Nederland verplicht om zich te identificeren bij bepaalde geldzaken, bij het zoeken naar werk, bij indiensttredingen op het werk, voor het aanvragen van een uitkering of BSN, bij binnenlands vreemdelingentoezicht en bij het bezoeken van een voetbalwedstrijd. Ook voor buitenlandse reizen is een geldig identiteitsbewijs nodig.

Daarnaast is elke inwoner van Nederland van 14 jaar en ouder verplicht een geldig identiteitsbewijs te tonen als de politie of een andere toezichthouder hier om vraagt (Wet op de Identificatieplicht, WID).

6.4 Rechten van Pleegkinderen

Recht op een eigen mening

Pleegkinderen hebben het recht om te mogen zeggen wat zij ergens van vinden en wat er vervolgens met hen zou moeten gebeuren. Dit betekent niet dat altijd datgene gebeurt wat zij willen. Het betekent wel dat er naar hen geluisterd moet worden. De hulpverlener is verplicht minstens elk half jaar met een pleegkind van 12 jaar of ouder te praten over het Plan van Aanpak. Als het kind in het plan iets leest waar hij of zij het niet mee eens is, mag hij of zij dit zeggen. De mening van het pleegkind wordt vervolgens vermeldt in het rapport.

Recht op privacy

Zonder toestemming mag niemand de post of het dagboek van een pleegkind lezen. Hulpverleners mogen informatie over een pleegkind dat jonger is dan 16 jaar met de ouders delen. Als pleegkinderen 16 jaar of ouder zijn, mag dit alleen met hun toestemming. Pleegouders en hulpverleners mogen niet zomaar alles over een kind aan iedereen vertellen. Ze mogen wel zonder toestemming van het pleegkind informatie doorgeven aan andere hulpverleners.

Recht op contact met de eigen familie

Pleegkinderen hebben recht op contact met de ouders, broers, zussen, opa's en oma's. Ook contact met voorgaande pleegouders is een recht van pleegkinderen.

Recht om te klagen

Pleegkinderen hebben het recht om te klagen. Zij kunnen een klacht indienen als zij vinden dat de verwijzer, de pleegzorgwerker of de pleegouders hen niet goed behandelen. In een folder van de hulpverleningsinstelling staat de procedure beschreven. De kinderrechtswinkel of de vertrouwenspersoon kunnen in eerste instantie proberen te helpen en het probleem uit te praten.

<http://www.akj.nl/>

Gesprek met de kinderrechter

Pleegkinderen die onder toezicht zijn gesteld, kunnen op bepaalde momenten een gesprek met de kinderrechter aanvragen. De kinderrechter moet kinderen om hun mening vragen wanneer zij 12 jaar of ouder zijn.

6.4.1 Handelingsbekwaamheid

Kinderen tot 12 jaar hebben altijd toestemming nodig van hun wettelijk vertegenwoordiger (ouders met gezag of voogd) om handelingen te verrichten, zoals het overeenkomen van contracten.

Voor kinderen tussen de 12 en 16 jaar geldt dat de wettelijk vertegenwoordiger(s) voor hen de overeenkomsten sluiten. Aangenomen wordt dat uw pleegkind eenvoudige handelingen zelf verricht. Tussen de 12 en 16 jaar is een zogenaamde 'dubbele toestemming' vereist voor handelingen. Dit houdt in dat uw pleegkind zelf toestemming moet geven, maar ook de ouder met gezag of de voogd.

Jongeren vanaf 16 jaar mogen zelfstandig een overeenkomst aangaan, mits zij handelen met toestemming van hun wettelijk vertegenwoordiger(s).

Jongeren vanaf 18 jaar zijn volledig handelingsbekwaam en hebben geen toestemming nodig van hun ouders of voogd.

Als uw minderjarige pleegkind met toestemming van zijn ouders zelfstandig een rechtshandeling verricht, dan is uw minderjarige pleegkind handelingsbekwaam. Uw pleegkind is dan ook zelf aansprakelijk voor de gevolgen, bijvoorbeeld schulden. Door het geven van toestemming zijn de ouders niet aansprakelijk voor de schulden van uw pleegkind. Rechtshandelingen waarvoor toestemming is gegeven, kunnen later niet worden teruggedraaid of vernietigd.

Als uw pleegkind en zijn ouder(s) verschillen van inzicht over de noodzakelijkheid van hulp, kunnen de ouders de hulp tegenhouden door geen akkoord te geven voor een hulpaanvraag. In uitzonderingssituaties kan een jeugdbeschermingsorganisatie op aanvraag van uw 12+ pleegkind zonder de instemming van zijn wettelijk vertegenwoordiger(s) een indicatiebesluit nemen. Dit is alleen mogelijk als uw pleegkind de gevraagde hulp weloverwogen blijft wensen.

Geneeskundige behandelingen

Een minderjarig kind kan vanaf zestien jaar een medische behandeling ondergaan zonder toestemming van de ouder(s) met gezag of de voogd. Vanaf het twaalfde jaar kan een minderjarig kind een medische behandeling ondergaan met toestemming van de ouder(s) of voogd. Zonder deze toestemming kan de minderjarige ook een medische behandeling ondergaan als deze behandeling nodig is voor zijn of haar gezondheid of als hij of zij weloverwogen de behandeling blijft wensen.

6.4.2 Recht op omgang

Elk kind heeft het recht om bij voorkeur bij zijn ouders op te groeien. Als dit niet mogelijk is heeft het kind recht op omgang met zijn ouders, tenzij deze omgang in strijd is met het belang van het kind. Uw pleegkind heeft recht op continuïteit in zijn relaties en op behoud van zijn identiteit met inbegrip van familiebetrekkingen. Het pleegkind kan zelf aan de rechter vragen om een beslissing te nemen over een omgangsregeling met zijn ouders of met een ander met wie het kind een nauwe, persoonlijke relatie heeft, zoals broertjes, zusjes, grootouders, tantes, ex-pleegouders en ex-stiefouders. Een informeel verzoek is hiervoor voldoende. Het kind kan de rechter een brief sturen of opbellen. Hiervoor is geen advocaat nodig.

Omgang met ouders

Een pleegkind heeft het recht om na de uithuisplaatsing op regelmatige basis het contact met zijn ouder(s) te onderhouden, tenzij dit in strijd is met de belangen van het kind. Ook met de ouder zonder gezag. Dit contact hoeft niet altijd fysiek contact (bezoekregeling) te zijn, maar kan ook telefonisch, per post of via familie. Ouders hebben niet automatisch het recht om hun kinderen te ontmoeten/spreken. Kinderen zijn namelijk niet verplicht om hun ouders te blijven ontmoeten/spreken. Als uw pleegkind van 12 jaar en ouder het niet eens is met de bezoekregeling of wanneer hij pertinent een omgang wenst, kan hij dit kenbaar maken in een brief aan de rechter. Hij kan dan vragen om vaststelling, intrekking of wijziging van de bezoekregeling.

Bij een ondertoezichtstelling is de (gezins-)voogd bevoegd om het contact tussen de ouders en uw pleegkind te beperken als hij dit noodzakelijk acht. Deze beslissing geldt als een bindende aanwijzing. De ouder met gezag (of uw pleegkind van 12 jaar en ouder) kan de kinderrechter verzoeken de beperking in te trekken of te laten vervallen. De kinderrechter stelt een omgangsregeling vast aan de hand van het belang van het kind.

Ook in het kader van een voogdijmaatregel blijft het recht van uw pleegkind op omgang met zijn ouders bestaan, al hebben de ouders niet langer het gezag. Andersom heeft de ouder ook het recht op omgang met zijn kind, mits zijn kind dit ook wenst.

Als een ouder ergens verblijft onder verantwoordelijkheid van de staat, zoals een gevangenis of verpleeginrichting, heeft uw pleegkind er recht op dat hem door de (gezins-)voogd verteld wordt waar de ouder verblijft.

Een door de rechtbank vastgestelde omgangsregeling dient te worden gevolgd. Er zijn echter mogelijkheden voor verandering van de contactfrequentie indien dit voor uw pleegkind noodzakelijk is. De (gezins-)voogd kan de kinderrechter verzoeken om de vastgestelde omgangsregeling te

wijzigen. Dit hoeft niet altijd een beperking te zijn, maar het kan bijvoorbeeld ook een wijziging van de tijdstippen betreffen.

De ouder met gezag kan eveneens een eventuele wijziging verzoeken, bijvoorbeeld als de omstandigheden zijn gewijzigd of als bij het nemen van de beslissing is uitgegaan van onjuiste of onvolledige gegevens. Uw pleegkind van twaalf jaar en ouder kan zelf de rechter vragen om een omgangsregeling of een wijziging daarvan. Hoger beroep tegen de beslissing van de kinderrechter is mogelijk.

Omgang met andere familieleden

Uw pleegkind heeft recht op omgang met de ouder zonder gezag, broers, zussen, opa's en oma's (of een derde), die belangrijk zijn (geweest) in zijn leven. In onderling overleg kan een omgangsregeling worden afgesproken. Wanneer u hier beiden niet uitkomt, kan de rechter een regeling vaststellen.

Omgang met ex-pleegouders

Uw pleegkind kan, nadat hij bij u vertrokken is, behoefte hebben aan voortzetting van de contacten met u en uw gezin. Uw pleegkind heeft recht op continuïteit in zijn relaties, dus ook op de relatie met u. In onderling overleg kan hiervoor een omgangsregeling worden afgesproken. Als u er met de ouders of de nieuwe pleegouders niet uitkomt, kan de rechter een regeling vaststellen. Uw pleegkind kan aan de rechter verzoeken een omgangsregeling te treffen. Hiervoor moet hij wel een advocaat in de arm nemen.

Ontzeggen van omgang

Als de ouders zich niet aan de afgesproken bezoeksregels houden, kan de rechter het omgangsrecht intrekken. De (gezins-)voogd kan dit verzoeken. Ook als het oudercontact uw pleegkind schaadt, kan omgang ontzegd worden. Als uw pleegkind ouders is dan 12 jaar, kan het kind zelf zijn bezwaren tegen de omgang aan de rechter melden.

6.4.3 Recht op hereniging

In een pleegzorgsituatie leven ouders en hun kinderen gescheiden van elkaar. Ze hebben recht op hereniging. In beginsel dient te worden gewerkt aan terugkeer naar de ouders. Daarom moeten kinderbeschermingsmaatregelen zo kort mogelijk worden toegepast. Pleegouders moeten daarom, indien verantwoord, meewerken aan een spoedige terugplaatsing.

Het belang dat ouders hebben bij de terugkeer moet wijken voor het belang van het kind. Een pleegkind van 12 jaar en ouder, zijn ouder met gezag of de pleegouder kan de rechter vragen om een beëindiging van de machtiging tot uithuisplaatsing als de thuissituatie is verbeterd/gewijzigd. Hierdoor kan het pleegkind teruggeplaatst worden naar huis. Een eventuele ondertoezichtstelling (OTS) kan wel blijven bestaan zodat het gezin ondersteund blijft worden.

6.4.4 Recht op family life

Iedereen heeft recht op respect voor zijn gezins- en privéleven, ongeacht de vorm van samenleven. Dit heet family life. Pleegouders en pleegkind hebben family life, omdat ze als gezin samenleven en recht hebben op bescherming tegen inmenging in dit gezinsleven. Als dit samenleven langer dan één jaar duurt, moet dit gerespecteerd worden.

Ondanks dat uw pleegkind niet bij zijn ouders woont en niet door hen wordt opgevoed en verzorgd, hebben zij door de geboorte family life. Dit kan later vervallen, maar alleen in zeer uitzonderlijke gevallen. Hoe hechter de banden waren, hoe moeilijker de beëindiging van die banden is.

De OTS kan in combinatie met de uithuisplaatsing jaarlijks verlengd worden tot uw pleegkind meerderjarig is. Deze situatie is in tegenspraak met het uitgangspunt dat het kind recht heeft op een stabiele opvoedingssituatie met duidelijkheid over de toekomst. Als een kind langer dan 18 maanden buiten zijn ouderlijk gezin heeft gewoond, moet aandacht besteedt worden aan de continuïteit van de verblijfplaats van uw pleegkind in uw gezin. Regelmatig moet overwogen worden of een ontheffing van de ouders nodig is zodat uw pleegkind zich kan richten op het opgroeien in uw pleeggezin.

Een indicatiebesluit ‘OTS met aanspraak op verblijf’ geldt voor maximaal 1 jaar, tenzij de indicatie door de Jeugdbeschermingsinstelling voor langer dan één jaar wordt afgegeven, omdat het pleegkind met perspectief in het pleeggezin is geplaatst.

De Jeugdbeschermingsinstelling moet bij een voogdijplaatsing rekening houden met het belang van uw pleegkind bij de overgang van het gezag naar u, de pleegouder. Uiteraard bent u vrij om deze gezag overdracht naar u te accepteren.

6.4.5 Recht op voorzieningen

Ieder kind heeft het recht om gebruik te maken van alle voorzieningen voor sociale zekerheid. In Nederland is sociale zekerheid voor kinderen/jongeren meestal geregeld via de ouders. Een zelfstandig recht van kinderen/jongeren op sociale zekerheid wordt niet gegarandeerd.

6.4.6 Hoorrecht

Voordat de rechter een beslissing neemt over een verzoek tot (verlenging) OTS en/of uithuisplaatsing, heeft uw pleegkind (en zijn ouders) het recht op een gesprek met de kinderrechter.

12-pleegkinderen die onder toezicht zijn gesteld, kunnen zelfstandig een gesprek met de kinderrechter aanvragen. De kinderrechter moet uw pleegkind om zijn mening vragen over bijvoorbeeld de bezoekafspraken zodra hij 12 jaar of ouder is.

Een minderjarig pleegkind van twaalf jaar en ouder heeft het recht om door de kinderrechter te worden gehoord in zaken die hem aangaan. Horen betekent dat de rechter de minderjarige de gelegenheid moet geven om zijn of haar mening te geven. De kinderrechter moet het kind oproepen voor de zitting. Het pleegkind kan zijn mening ook schriftelijk geven. De rechter kan het kind dat jonger is dan twaalf jaar ook horen, wanneer hij dit wenselijk vindt of wanneer het kind er zelf bij de rechter op aandringt. Het is niet verplicht om het kind te horen wanneer het kind de leeftijd van twaalf jaar nog niet heeft bereikt.

De rechter kan advies van de Raad voor de Kinderbescherming vragen als hij dit nodig vindt in het belang van het kind. De rechter kan de Raad gedurende de procedure op elk moment oproepen. Ook kan de Raad op eigen initiatief zijn mening kenbaar maken per brief of op de zitting verschijnen.

6.4.7 Recht op bescherming

Uw pleegkind heeft het recht beschermd te worden tegen alle vormen van mishandeling. Zowel lichamelijk, psychisch en seksueel, binnen en buiten gezinsverband.

Met de afgifte van een voorlopige voogdijmaatregel wordt het ouderlijk gezag door de kinderrechter geschorst en kan een kind beschermd worden tegen acute bedreiging. De (crisis)plaatsing kan alleen worden uitgeoefend onder verantwoordelijkheid van de voogdijinstelling.

Uw pleegkind heeft het recht te worden beschermd tegen het verrichten van werk dat schadelijk is voor zijn ontwikkeling, bijvoorbeeld huishoudelijke exploitatie door ouders of pleegouders. Iedereen die het vermoeden heeft dat een kind verwaarloosd, mishandeld of seksueel misbruikt wordt of misstanden ten aanzien van kinderen in gezinnen, tehuizen of pleeggezinnen signaleert, kan dit melden aan Veilig Thuis.

www.vooreenveiligthuis.nl

Mensen uit de directe omgeving van kinderen, zoals familie, buren, kennissen en pleegouders kunnen bij een melding bij ‘Veilig Thuis’ anoniem blijven ten opzichte van het gezin dat zij melden. Van beroepskrachten, als pleegzorgwerkers en (gezins-)voogden wordt verwacht dat instemmen met het bekend maken van hun identiteit bij het gemelde gezin. Zij kunnen anoniem blijven ten opzichte van het gezin als bekendmaking van hun identiteit kan leiden tot een bedreiging of een verstoring van de vertrouwensrelatie met het kind of als het bedreiging is voor de melder zelf.

6.5 Rechten en plichten van ouders

6.5.1 Hoorrecht

De kinderrechter stelt ouders (met of zonder gezag) in de gelegenheid om te worden gehoord in zaken over hun minderjarige kind. De Jeugdbeschermingsinstelling/gecertificeerde instelling vraagt de ouders om hun mening over de rapportage en beslissingen die worden genomen over hun kind. Bij een vrijwillige plaatsing is niet alleen de mening van de ouders met het gezag van belang, maar ook hun toestemming (handtekening) voor zowel het hulpverleningsplan/cliënt plan als de aanvraag van een indicatiebesluit.

6.5.2 Inzagerecht en privacy

De Jeugdbeschermingsinstelling/gecertificeerde instelling en de zorgaanbieder pleegzorg moeten allerlei gegevens van de minderjarige en van de biologische ouders vastleggen. Deze gegevens mogen niet zomaar aan anderen ter inzage worden gegeven. Medewerkers van Jeugdbeschermingsinstellingen en gecertificeerde instellingen en de zorgaanbieder pleegzorg hebben een geheimhoudingsplicht. Zij mogen in principe alleen met toestemming van de cliënt of zijn wettelijk vertegenwoordiger gegevens aan anderen verstrekken. De minderjarige en de ouders hebben recht op inzage in hun eigen gegevens. De ouder met gezag of de voogd heeft recht op inzage en kopieën van de gegevens van de minderjarige tot deze zestien jaar of ouder is. Daarna is toestemming van de minderjarige nodig. Wanneer de minderjarige ouder dan zestien is en zijn belangen niet redelijk kan beoordelen, heeft de ouder met gezag recht op informatie. Er is dan geen toestemming van de minderjarige nodig.

De Jeugdbeschermingsinstelling/gecertificeerde instelling of de zorgaanbieder dient, voordat de gegevens van het kind aan de ouders worden doorgegeven, altijd een afweging van de belangen te maken (het belang van de ouder tegen het belang van de minderjarige). Wanneer het belang van de minderjarige zich daartegen verzet, heeft de ouder geen recht op inzage.

Dit is aan de orde als:

- Dit ertoe leidt dat de ouder het kind zal onttrekken aan de nodige zorg;
- Er gevreesd wordt voor psychische schade bij de minderjarige;
- De vertrouwensband tussen de hulpverlener en de minderjarige ernstig wordt geschaad;
- De minderjarige zich verzet tegen informatieverstrekking.

6.5.3 Informatie

De ouder heeft recht op beroepsmatige informatie van derden over het kind. Leerkrachten en hulpverleners moeten zowel de ouder als de pleegouders op de hoogte houden van de ontwikkeling van het kind op school.

6.5.4 Omgang

Bij een vrijwillige plaatsing stellen de pleegouders en de ouders onderling zelf een omgangsregeling vast. De zorgaanbieder pleegzorg kan ondersteuning bieden in het maken van deze afspraken. In het gedwongen kader liggen relaties soms problematisch. Dit kan een beperking betekenen in de contacten tussen ouder en kind. De omgangsregeling blijft wel bestaan, maar door zeer ernstige verwaarlozing, misbruik of mishandeling kan de omgangsregeling beperkt worden. Soms worden er strikte voorwaarden gesteld waaronder ouders hun kind kunnen bellen, schrijven of bezoeken.

Op grond van het internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK) is bepaald dat het kind recht heeft op rechtstreeks contact met beide ouders, ook als het kind door een rechterlijke beslissing gescheiden is van zijn ouders.

6.5.5 Klachtrecht

De ouder heeft het recht om een klacht in te dienen. Hiervoor gelden dezelfde regels als voor de pleegouder(s) en het pleegkind.

Voor meer informatie hierover zie de website van XONAR: www.xonar.nl

6.5.6 Vertrouwenspersoon

Met betrekking tot de vertrouwenspersoon, gelden voor de ouder dezelfde regels als voor de pleegouder en het pleegkind. Zie vertrouwenspersoon

6.5.7 Hoger beroep

De ouder kan binnen drie maanden bij het gerechtshof in hoger beroep gaan tegen de beslissing van de kinderrechter. Hiervoor heeft de ouder een advocaat nodig.

Hoger beroep is mogelijk bij:

- (Verlenging van) ondertoezichtstelling;
- (Verlenging van) machtiging tot uithuisplaatsing;
- Vaststelling van het omgangsrecht.

6.5.8 kinderbijslag

Als een kind uit huis geplaatst is, kan het recht op kinderbijslag vervallen. Dit hangt onder andere af van de aantoonbare kosten die je als ouder voor je kind maakt. Meer informatie hierover vind je op de website van de Sociale Verzekeringsbank. Pleegouders hebben geen recht op kinderbijslag als ze pleegvergoeding ontvangen.

<http://www.svb.nl/int/nl/index.jsp>

6.5.9 ouderbijdrage

Tot voor kort moesten Ouders van wie het kind uit huis geplaatst is een bijdrage betalen in de kosten van de hulpverlening. Deze regeling is vervallen

<http://www.hetcak.nl>

6.6. Overige regelingen

6.6.1 Medische zorg

Toestemming

De ouder die belast is met het gezag is bevoegd om beslissingen te nemen met betrekking tot geneeskundige behandelingen voor het kind tot twaalf jaar. Een pleegouder is hiervoor niet bevoegd, tenzij hij de voogdij over het kind heeft. De leeftijd van het kind speelt hierin een rol, namelijk hoe ouder het kind is des te meer recht het heeft om zelf te beslissen. Indien het kind tussen de 12 en 16 jaar is, is zowel de toestemming van de minderjarige als de toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger nodig. Een minderjarige van zestien jaar en ouder mag zelf beslissingen nemen over medische behandelingen. De kosten voor de medische behandeling komen bijna altijd voor rekening van de ouder.

Opname in het ziekenhuis

Als het pleegkind onder toezicht is gesteld, blijft het gezag bij de ouders zoals bij een vrijwillige plaatsing. Het ziekenhuis mag geen medische informatie verstrekken zonder toestemming van de ouder(s) met gezag. Formeel kan het ziekenhuis de pleegouder(s) zelfs de toegang weigeren als de ouders bezwaar maken. De pleegouder is geen bloedverwant en heeft geen juridische zeggenschap (voogdij) over het kind.

6.6.2 Wettelijke aansprakelijkheid

In onderstaande tabel wordt de wettelijke aansprakelijkheid weergegeven van het kind:

<i>Leeftijd kind</i>	<i>Wettelijke aansprakelijkheid</i>	<i>Soort schuld</i>
0-14 jaar	De ouder met gezag/voogd	Risicoaansprakelijkheid
14-16 jaar	Het kind zelf en eventueel de ouder met gezag/voogd	Risicoaansprakelijkheid
16 jaar en ouder	Het kind zelf	Persoonlijk aansprakelijk

Aansprakelijkheid van pleegouders

Pleegouders kunnen in afzonderlijke gevallen aansprakelijk worden gesteld, namelijk wanneer zij de voogdij hebben over het kind. Wanneer er geen voogdij is, moet er sprake zijn van een door de pleegouder gepleegde onrechtmatige daad. Bijvoorbeeld wanneer de pleegouder ziet dat het kind bezig is om een onrechtmatige daad te plegen en daar niets aan doet. De pleegouder is dan aansprakelijk. Daarnaast heeft de ouder die met het gezag belast is een risicoaansprakelijkheid als het kind jonger is dan veertien jaar. Bij een schuldaansprakelijkheid wordt uitgegaan van schuld en moet men zich disculperen. Bij risicoaansprakelijkheid is disculpatie niet mogelijk. Bij 'gewone' aansprakelijkheid moet de eiser altijd de schuld van de ander aantonen.

6.6.2 Cultuur en levensbeschouwing

Een pleegkind dopen

Ouders mogen zelf bepalen of ze een kind willen laten dopen. Een pleegouder mag geen beslissing nemen die niet verenigbaar is met de levensovertuiging van de ouder(s). Ook een Jeugdbeschermingsinstelling/gecertificeerde instelling mag geen toestemming verlenen aan de pleegouders om het kind te laten dopen.

Besnijdenis

Wanneer de pleegouders de besnijdenis, zoals verzocht door de ouders, weigeren dan kan de pleegouder bij de kantonrechter een verzoek in dienen om een bijzondere curator te benoemen. Een bijzondere curator komt op voor de belangen van het kind. De rechter kan kiezen voor uitstel van de beslissing totdat het kind zelf de beslissing kan nemen.

Geloof en puberteit

De Jeugdbeschermingsinstelling/gecertificeerde instelling dient bij de plaatsing van het kind rekening te houden met zijn/haar leeftijd. Wanneer het kind weigert in een gelovig gezin geplaatst te worden, dient de instelling te zoeken naar een gezin dat past bij het kind.

6.6.3 Financiën pleegkind

Vermogensbeheer en onderhouderplicht

Het vermogen van een minderjarig pleegkind wordt beheerd door de ouder of voogd die belast is met het gezag.

Bankrekening pleegkind

Wanneer een pleegkind langer in een pleeggezin woont, willen veel pleegouders een spaarrekening openen voor hun pleegkind zodat het de beschikking heeft over zijn spaargeld. Als het pleegkind jonger is dan 18 jaar hebben ouders de mogelijkheid geld te storten of op te nemen van de rekening van hun kind. U als pleegouder hebt niet de mogelijkheid om geld op te nemen. Om toch zeggenschap te hebben over de spaarrekening bestaat de mogelijkheid om op uw naam een spaarrekening te openen ten behoeve van uw pleegkind.

Schenken

Het is mogelijk om een pleegkind geld te schenken. Als het gaat over grotere bedragen, bijvoorbeeld voor een studie of beroepsopleiding, is het raadzaam dat met een notaris te overleggen en de schenking bij notariële akte te laten vastleggen. Bij een vrijwillige plaatsing of bij een ondertoezichtstelling behoren de ouders de bankrekening van hun kind. Hierdoor bestaat het risico dat het geld ergens anders voor wordt gebruikt dan voor het kind.

Erven

Pleegkinderen blijven altijd erfgenaam van hun ouders en zijn geen wettelijke erfgenaam van pleegouders. Wilt u uw pleegkinderen laten erven, dan zal dit altijd in een testament of codicil moeten worden beschreven. Het is raadzaam om met een notaris te overleggen hoe u een pleegkind kunt laten erven en wat de consequenties daarvan zijn.

Wet werken en bijstand

De pleegvergoeding heeft geen invloed op de hoogte van een bijstandsuitkering. Wanneer de gemeente hier een korting op toepast, kan hiertegen binnen zes weken een bezwaar worden gemaakt.